

ექსისტენციალისტური პონცეპტები – აბსურდი და თვითმკვლელობა
– გურამ რჩეულიშვილის მოთხრობებში

ადა ნემსაძე

ფილოლოგიის დოქტორი,
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შოთა რუსთაველის სახელობის
ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი, უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი,
ელ-ფოსტა: ada.nemsadze@tsu.ge
ORCID: 0009-0004-9911-256X

აბსტრაქტი: ევროპული მიმდინარეობებისთვის ჩაკეტილ საბჭოთა კულტურულ სივრცეში ექსისტენციალისტური ტენდენციები 70-იანი წლებიდან დასტურდება, თუმცა წანამძღვრები უფრო ადრიდან შეიმჩნევა გურამ რჩეულიშვილის პროზაში. სტატიაში გაანალიზებულია თვითმკვლელობა, როგორც აბსურდული ცხოვრებისაგან თავდაღწევის საშუალება, ორი მოთხრობის – „მთებიდან ქალაქამდე“ და „ბათარეკა ჭინჭარაული“ – მაგალითზე.

სალამურას მხატვრულ სახეში იკვეთება სამყაროსთან, მის მკაცრ კანონებთან მეზობლი ადამიანი, რომელიც ცდილობს საკუთარი არსებისა და არსებობის დაცვას იმ დროსა და სივრცეში, სადაც იგი ბედნიერია. მაგრამ დაპირისპირებული სამყარო მის დამორჩილებას ცდილობს და ახერხებს კიდევ. ამ მოთხრობით გურამ რჩეულიშვილმა შექმნა მხატვრული სახე ირაციონალური, აბსურდული სამყაროს წინააღმდეგ აჯანყებული ადამიანისა, რომელიც საბოლოოდ სიზიფედ იქცევა.

მზია ბათარეკას ასული მკაცრ სოციალურ ცხოვრობს, ამიტომ იქ თავის მშვენიერ სამყაროს ქმნის, სადაც დომინანტური თავისუფლება და რომანტიკულობაა. მისი აზრები მიწიერი, ყოველდღიური, ჩვეულებრივი ადამიანური ყოფისა და ტკივილისაგან შორსაა, მაგრამ ქალი უეცრად ეჯახება ცხოვრების სასტიკ რეალობას, რაც მას მის მიერ შექმნილ სამყაროს უმსხვრევს. ინდივიდი საბოლოოდ უუცხოვდება გარემოს, გრძნობს გადაულახავ წინააღმდეგობას საკუთარ სურვილებსა და შექმნილ გარემოებებს შორის, რაც საკმარისი მიზეზია თვითმკვლელობისთვის. გაუცხოებული სამყარო მხოლოდ ერთ გზას უტოვებს ინდივიდს და იგი თვითმკვლელობისკენ მიდის.

როგორც ალბერ კამიუ ამბობს, სამყარო ამ დროს ადამიანისთვის არც რაციონალურია და არც ირაციონალური, ის უბრალოდ უგუნურია. ექსისტენციალისტური ფილოსოფიის მიხედვით თვითმკვლელობა არის ხსნა ამ აბსურდული სამყაროსგან თავდასაღწევად. ასე აღიქმება ეს კონცეპტებიც გურამ რჩეულიშვილის განხილულ მოთხრობებში.

საკვანძო სიტყვები: ექსისტენციალიზმი; თვითმკვლელობა; აბსურდი; გურამ რჩეულიშვილი.

* * *

შესავალი. „ვერცერთი ხელოვანი ვერ იტანს რეალობას“, – ამბობდა ნიცშე. ის მართალია, მაგრამ ვერცერთი ხელოვანი ვერ იარსებებს რეალობის გარეშე. შემოქმედება ერთდროულად სამყაროს ერთიანობისა და მისი უარყოფის მოთხოვნაა. მაგრამ ის სამყაროს იმის გამო უარყოფს, რაც მას აკლია, და ზოგჯერ იმის გამოც, რასაც ეს სამყარო წარმოადგენს. აქ ამბოხი საშუალებას გვაძლევს, მას ისტორიისგან განყენებულად დავაკვირდეთ თავის წმინდა მდგომარეობაში, მის პირველყოფილ სირთულეში. ხელოვნებამ ამბოხის შინაარსის ბოლო ახსნა უნდა მოგვცეს“ (2019, გვ. 317), – წერს ალბერ კამიუ თავის ფილოსოფიურ ნაშრომში „ამბოხებული ადამიანი“ ამბოხისა და ხელოვნების ურთიერთმიმართების საკითხზე მსჯელობისას და ცოტა მოგვიანებით ამატებს: „ამბოხი მთავრდება ხელოვნებაში და მარადიულად გადადის ნამდვილ შემოქმედებაში“ (2019, გვ. 341).

მე-20 საუკუნის ქართულ ლიტერატურაში თუ ვინმეს შემოჰყავს მეამბოხე პერსონაჟი, მათ შორის ერთ-ერთი პირველი გურამ რჩეულიშვილია. მისი გმირები ფიქრობენ, მსჯელობენ, საკუთარ ცხოვრებას აანალიზებენ, ყოფის წვრილმან პრობლემებზე დარდობენ, ცდილობენ შეცვლას, ადა-

მიანში მიძინებული გრძნობების გაღვიძებას, მოქმედებენ, უყვართ, რის გამოც უწევთ დაპირისპირება გაბატონებულ შეხედულებასა თუ ტენდენციებთან; მათი ამბოხი, მართალია, ფიზიკურად პასიური მდგომარეობიდან, ანუ ფიქრიდან, იწყება, მაგრამ ფიქრი თავისთავად გონების მოქმედების აქტიური ფაზაა, რომელიც მალე ლოგიკურად გადავა ფიზიკურ აქტიურობაში.

მეთოდოლოგია: პრობლემა გაანალიზებულია ექსისტენციალური ფილოსოფიის ჭრილში, რისთვისაც ვიყენებთ ფრანგული ექსისტენციალიზმის უმთავრესი ავტორების – ალბერ კამიუს, ჟან პოლ სარტრისა და დანიელი ფილოსოფოსის, სიორენ კირკეგორის – ნაშრომებს. კვლევისას მხატვრული ტექსტის ანალიზი შესრულებულია ჰერმენევტიკული და სემიოტიკური მეთოდოლოგიის გამოყენებით.

მსჯელობა: ექსისტენციალისტური ფილოსოფიის ჩამოყალიბება ევროპულ კულტურულ სივრცეში მეოცე საუკუნის პირველ ნახევარს, 20-40-იან წლებს, უკავშირდება და მის პესიმიზტურ ხასიათს დიდწილად განაპირობებს პირველი მსოფლიო ომის შემდგომ გაბატონებული უიმედობისა და ნიჰილიზმის განცდა. მალე ეს მსოფლმხედველობა მხატვრულ ლიტერატურაშიც გადადის, რაც ლიტერატურული ექსისტენციალიზმის სახელითაა ცნობილი. ამ პერიოდში საბჭოთა კულტურული სივრცე უკვე ჩაკეტილია ევროპული მიმდინარეობებისთვის და აქ ხელოვნურად შექმნილი სახელოვნებო მეთოდი – სოციალისტური რეალიზმი ვითარდება. რაც შეეხება ექსისტენციალიზმს, მისი ტენდენციები ქართულ ლიტერატურაში საუკუნის მეორე ნახევრიდან, კერძოდ, 70-იანი წლებიდან დასტურდება, თუმცა ნაწამდღვრები, როგორც ხდება ხოლმე, უფრო ადრიდან შეიმჩნევა.

50-იანი წლების მეორე ნახევარში ჯერ კიდევ სოციალისტური რეალიზმის პირობებში იქმნება გურამ რჩეულიშვილის მხატვრული პროზა. მის თავისებურებებსა და შემოტანილ ნოვაციებზე ქართულ ლიტერატურათმცოდნეობაში უკვე საკმაოდ ბევრია დაწერილი, თუმცა მისი პროზის ექსისტენციალისტური ტენდენციები ანალიზის საგანი ჯერ არ გამხდარა. როგორც აღმოჩნდა, ამ მხრივ კვლევას საკმაოდ საინტერესო შედეგებამდე მივყავართ. ამჯერად გავაანალიზებთ აბსურდს და თვითმკვლელობას, როგორც აბსურდული ცხოვრებისაგან თავდაღწევის საშუალებას, მწერლის ორი მნიშვნელოვანი მოთხრობის – „**მთებიდან ქალაქამდე**“ და „**ბათარეკა ჭინჭარაული**“ – მაგალითზე.

სიორენ კირკეგორის ფილოსოფიის მთავარი მიმართულება არის სამყაროს უნდობლობისა და ტრაგიზმის გაცნობიერება, იგი აღსავსეა გაუსაძლისი ბოროტებით. ოპტიმისტი ადამიანები ღრმად ცდებიან, ცხოვრება არაა სიხარული. კირკეგორი თვლიდა, რომ ფილოსოფია ადამიანის პატარა პრობლემებისკენ უნდა მიბრუნდეს, უნდა დაეხმაროს მას, შეაცნობინოს საკუთარი „მე“. კამიუსთვის კი მთავარი ცხოვრების აბსურდულობის პრობლემაა, მის პესიმიზმს კვებავს ორი ფაქტორი: 1) ადამიანი უძლურია სიკვდილთან – სიკვდილი აზრს უკარგავს ყოფას, სიხარულს, წარმატებას; 2) იგი უძლურია ბუნებასთანაც – უმწეოა მილიონობით წლის ბუნებასთან შედარებით (Кузнецов, 1970, стр. 279).

უაღრესად საინტერესო კონოტაციური ველი აქვს 1956 წელს დაწერილ მოთხრობას „**მთებიდან ქალაქამდე**“, რომელშიც ცხენის, სალამურას, ტრაგიკული ცხოვრების ამბავია აღწერილი. ამ პერიოდის თხზულებათაგან იგი გამორჩეულია თავისი აქტიური, მეზრძოლი პათოსით. რამდენიმეგვერდიანი მოთხრობა გმირის მთელ სიცოცხლეს მოიცავს, ტექსტის პირველადი ენობრივი ქსოვილის მიხედვით ეს გმირი ცხენია, თუმცა სიღრმეში მისი ამბით ადამიანის უმთავრეს ექსისტენციალურ პრობლემათა მთელი ჯაჭვია დამალული.

როგორც უკვე არაერთგზის აღვნიშნეთ, ექსისტენციალიზმისთვის მთავარი სამყაროს ცენტრში მდგომი ადამიანია, მისი არსებობის აზრის, სამყაროსა და ადამიანის, ადამიანისა და საზოგადოების ურთიერთობის პრობლემები. დაბადებით თავისუფალი სალამურა ადამიანთა ტყვეობაში ექცევა და აქედან იწყება მისი განსაცდელიც. სალამურაში ზუსტად იკვეთება სამყაროსთან, მის მკაცრ კანონებთან მორკინალი ადამიანი, რომელიც ცდილობს საკუთარი არსებისა და არსებობის დაცვას იმ დროსა და სივრცეში, სადაც იგი ბედნიერია. მაგრამ დაპირისპირებული სამყარო (ცხოვრება) მის დამორჩილებას ცდილობს და ახერხებს კიდევ. სალამურას უკანასკნელი გაბრძოლება

მხედრის გადმოგდება და დოლიდან გაქცევა, რაც მას მშობლიურ წიაღში (მთებში) დაბრუნების გარანტი ჰგონია, მაგრამ მკაცრად ცდება – ხიდიდან ვარდება და ფეხებს სამუდამოდ იზიანებს.

მოთხრობაში კარგად ჩანს ის უიმედობა, რომელიც ექსისტენციალიზმის ათეისტურ ფრთას ახასიათებდა: დამსხვრეული სამყარო, მასთან განწყვეტილი კავშირი და ამის გამო მარტო დარჩენილი ადამიანი, სევდა, შიში, მარტოობა, უიმედობა. ეს ყველაფერი ლინეიკაში შებმული ყოფილი სალამურას (ან უკვე კოლას) ანმყოფა. ალბერ კამიუმ ექსისტენციალისტურ ფილოსოფიაში შემოიტანა აბსურდის ცნება და ამ აბსურდისგან თავის დაღწევის ერთ-ერთ საშუალებად აღიარა ბუნტი, ეს თავისუფლებისაკენ მიმავალი გზაა და იგი ირაციონალური სამყაროსგან გათავისუფლებას გულისხმობს. სალამურას ცდა, ბრძოლა მთებიდან დოლამდე, არის ბუნტი: გააგებული და გაშმაგებული ცხენის მოსატეხად ადამიანები მას ამომშლილებენ, დაუძლურებულს უნაგირს ადგამენ და იმორჩილებენ. როგორც კი ცოტა ღონეს მოიკრებს, იგი კვლავ ცდილობს გაქცევას ანუ მიისწრაფვის თავისუფლები-საკენ, მაგრამ ვერ ახერხებს, ბოლო საბედისწერო გაბრძოლება კი ბუნტის დასასრულია:

„ერთი წლის გახედნილ ულაცს უზომოდ მოუნდა ტრამალში ნავარდი. კიდევ უფრო სწრაფად მოუნდა ჭენება და მთლიანად დაკარგა შეგრძნება. უცებ მოსხლეტით გადახტა გვერდზე, ხალხს თავზე გადაევლო და გაუჩინარდა.

თავგაჩეხილი მხედარი მოედანზე დარჩა.

ქუჩაში გავარდნილმა მისკენ მომავალი მანქანა დაინახა: შეეშინდა, დაფრთხა;

დაუფიქრებლად გადაეშვა დაბალი ხიდიდან“ (რჩეულიშვილი, 2016, გვ. 69).

ტრაგიკულად დასრულდა კონფლიქტი სამყაროსთან. მოთხრობის ფინალში ჩვენ ვხედავთ დაუძლურებულ და ბედთან შეგუებულ სალამურას. კამიუსთვის ადამიანი სიზიფეა, რომელიც ერთგულად ასრულებს თავის მოვალეობას, ლინეიკაში შებმული კოლაც ზუსტად ასეთი სიზიფეა:

„მელინეიკე იჯდა და ყალიონს აბოლებდა. კოლად შერქმეული სალამურა კი იდგა ფერდებშეცვენილი, დასუსტებული.

მხოლოდ თვალები ჰქონდა ძველებურად მოწყენილი და წყლიანი“ (რჩეულიშვილი, 2016, გვ. 70).

ზოგადად, ამ მოთხრობით გურამ რჩეულიშვილმა შექმნა მხატვრული სახე ირაციონალური, აბსურდული სამყაროს წინააღმდეგ აჯანყებული ადამიანისა, რომელსაც არაფერი გამოსდის და საბოლოოდ სიზიფედ იქცევა.

ალბერ კამიუს მიაჩნია, რომ გამოსავალი აბსურდული სიტუაციიდან ხშირად არის თვითმკვლელობა. იგი ტრაგიკული და მტანჯველი ცხოვრების დასასრულია, ერთგვარი შვებაა. „თვითმკვლელობას ყოველთვის მხოლოდ სოციალურ ფენომენად მიიჩნევდნენ. აქ კი პირიქით, თავიდან საკითხი დამოუკიდებელ აზროვნებასა და თვითმკვლელობას შორის მიმართებაზე დგას. მსგავსი გადაწყვეტილება გულის სიღრმეში მნიფდება, დიდი ნაწარმოების მსგავსად. ეს თავად ადამიანმაც არ იცის. იგი ერთ მშვენიერ სალამოსაც გაისვრის ან თავს დაიხრჩობს“ (2013, გვ. 13). სამყარო ადამიანს ცხოვრების სხვადასხვა საფეხურზე, შესაძლოა, სხვადასხვა სახით წარმოუდგეს. მაგრამ როგორც კი მასში ილუზიები და იმედები ქრება, როგორც კი სამყარო საზრისისაგან იცლება, ადამიანი იქ საკუთარ ადგილს ველარ ხედავს და ეს განხეთქილებაა სწორედ აბსურდის საწყისი, – მი-აჩნია ალბერ კამიუს.

მზია ბათარეკას ასულს (მოთხრობიდან „**ბათარეკა ჭინჭარაული**“, 1959) იმ მკაცრ სოციალურ, სადაც იგი ცხოვრობს, თავისი გამორჩეული, განსაკუთრებული, მშვენიერი სამყარო აქვს შექმნილი. ეს არცაა გასაკვირი – მზია 13 წლისაა და მის თვალწინ მხოლოდ ზმანებად იშლება რეალობა, უფრო სწორად, რეალობა კი არ იშლება, არამედ ის, რასაც მზიას ფანტაზია ძერწავს. რა სამყაროა ეს? მივმართოთ ტექსტს: დიდიდან შუადღემდე უსარკოდ თითებით ივარცხნის თმებს, მისი სახე გაბრწყინებულ თვალებადაა ქცეული, სხეული გრძნობს, რომ იგი უნაკლოა, მის გარშემო ყველაფერი შეყვარებულია, უხმარი ხმლებით იბრძვიან მისი გულისთვის რაინდები – „ათას სიყვარულს ჰპირდება მათ ქალის გული“ (რჩეულიშვილი, 2016, გვ. 294). მზიას პიროვნება აიგნორებს ცხოვრების გარკვეულ სფეროებს, მიუხედავად იმისა, რომ ასაკის გამო მათზე ცხადი და მკაფიო წარმოდგენა ჯერ არ აქვს, თითქოს ინტუიტიურად გრძნობს, რომ ისინი მის წარმოსახულ სამყაროს ეწინააღმდეგებიან. ამიტომაც მას უყვარს თავისი ორი სახელი – ყველაზე მეტად ხევსურული მზია (რაც სილამაზესთან, მშვენიერებათან, რომანტიკულ განცდებთან ასოცირდება) და ქართული თამარი (აქ

კი გადამწყვეტ მნიშვნელობას გენეტიკური კოდი ასრულებს). „დანარჩენი ორი, სანდუა და ბუბა, ეჯავრება, ისინი პატარას მომავალ ქმრიან ჯაფაზე უყვებიან ქვეშეცნეულად“ (რჩეულიშვილი, 2016, გვ. 294). ეს უკვე მიგვანიშნებს იმაზე, რომ მზიას სამყაროში დომინანტური თავისუფლება და რომანტიკულობაა, მხოლოდ ისინი ფასობს; ამავდროულად, მისი აზრები მინიერი, ყოველდღიური, ჩვეულებრივი ადამიანური ყოფისა და ტკივილისაგან შორსაა: არ შეუძლია თესვა, მკა, ცომის მოზელა, დაგვა. არამარტო აწმყოში (ჩვეულებრივ, მისი ასაკის, 13 წლის, ხევსური გოგოსთვის ეს ყველაფერი უკვე ცხოვრების ნაწილია), მზია საკუთარ მომავალშიც კი მათ ვერ ხედავს. „ზის ქურქში გამოხვეული ეს უცნაური არისტოკრატი ქალი, რომელიც ბუნებამ აქ, შატილში, გააჩინა და ელის“ (რჩეულიშვილი, 2016, გვ. 294).

მზიას ხასიათის გასახსნელად და მომავალი ტრაგედიის საანალიზოდ საინტერესოა ლეგენდა, „რომლის მოყოლითაც ის იძინებს, რომელიც ესიზმრება დაძინებულს და არც ესიზმრება“ (რჩეულიშვილი, 2016, გვ. 295). „არც ესიზმრება“ კიდევ ერთი მინიშნებაა იმაზე, რომ ეს მხოლოდ წარმოსახვა კი არა, რეალობაცაა მზიას სამყაროსი. ამ ლეგენდაში მთავარი პერსონაჟი ჯიხვებზე მონადირე ვაჟია, რომელმაც ოჩოპინტრე გაანაწყენა. გარკვეული ხნის შემდეგ ნადირობის ღმერთი პატიობს მას, ხედავს რა, რომ ვაჟს მეტი არაფერი შეუძლია, და კვლავ რთავს ნადირობის ნებას, მაგრამ ერთი პირობით: ხარიერმს არ უნდა ესროლოს. ვაჟი პირობას არღვევს, რისთვისაც ისჯება სამუდამოდ – ნადირობის უნარს კარგავს. შეიძლება ვთქვათ, რომ ეს ლეგენდა ერთგვარად წინასწარმეტყველურია მოთხრობაში. ვაჟი მემამბოხეა, წესების დამრღვევი, ბუნებით თავისუფალი, თავნება და სურვილის ასასრულებლად ყველაფერზე წამსვლელი. მის ამ თვისებებზე პედალირება ააშკარავებს მზიას ხასიათსაც და მიგვანიშნებს, რომ ისიც ადამიანთა ამ ტიპს ეკუთვნის, რაც მალევე ცხადდება კიდევ.

ექსისტენციალისტურმა ფილოსოფიამ ერთ-ერთ უმთავრეს პოსტულატად აღიარა თვითმკვლელობა და მას რამდენიმე სხვადასხვა მიზეზი და ახსნა მოუძებნა. გადაიტანა რა სოციალური სფეროდან აზროვნების სფეროში, მიანიჭა მას განსაკუთრებული დატვირთვა და ინდივიდუალისტური ხასიათი. ადამიანის ტვინში მომნიშვნელოვან ამ გადაწყვეტილებას უეცრად გაჩენილი მძაფრი განხეთქილება იწვევს. „ჩვენდამი სამყაროს უცვლელი მტრული დამოკიდებულება ათასწლეულებს ითვლის. სულ ერთ წამში ის ჩვენთვის გაუგებარი ხდება, რადგან საუკუნეების მანძილზე ჩვენთვის ნაცნობი მხოლოდ ის ფიგურები და სურათები იყო, რომლებიც მანამდე ჩვენზე ჩავდეთ მასში, ახლა კი ძალებმა გვიღალატა და ვეღარ ვაგრძელებთ ამ ფარსს. სამყარო ხელიდან გვისხლტება, რადგან ხდება ისეთი, როგორიც არის. ეს ჩვეულებისამებრ შენიღბული დეკორაციები რეალურ სახეს იბრუნებს“ (კამიუ, 2013, გვ. 27-28).

მზიას გონებისა და ფანტაზიის შედეგად შექმნილი დეკორაციები წამიერად ინგრევა მამის მიერ გაწვნილი სილის შედეგად. მისთვის უეცრად ხდება ნათელი, რომ ის მშვენიერი სამყარო, რომელშიც თითქმის ყველაფერი: ტინის კედლებიც, ძველი სკივრიც, ქვის კიბის საფეხურებიც, იებიც, ქედებიც – მასზეა შეყვარებული, მისი წარმოსახვის ნაყოფია და სინამდვილეში არ არსებობს. ესაა უაღრესი სასონარკვეთილების განცდა, აქამდე არსებული სამყაროს ნგრევა, იმის შეგრძნება, რომ რეალური სწორედ ისაა, რასაც „სანდუა და ბუბა“ ჰქვია და რასაც მზია აქამდე იგნორირებას უკეთებდა. „აბსურდის გრძნობას ნებისმიერი ადამიანი ნებისმიერ მოსახვევში შეიძლება შეეჩეხოს“ (2013, გვ. 22-23), – წერს ალბერ კამიუ. მზიას ცხოვრებაშიც ზუსტად ეს დრო დგება, როცა ინდივიდი საბოლოოდ უუცხოვდება გარემოს, გრძნობს გადაულახავ წინააღმდეგობას საკუთარ სურვილებსა და შექმნილ გარემოებებს შორის. „გაუცხოება ადამიანის მდგომარეობაა, როცა მისი ძირითადი მოქმედება საკუთარი სიცოცხლისა და ბედნიერების წინააღმდეგაა მიმართული“, – აღნიშნავს ზურაბ კაკაბაძე (კაკაბაძე, 2011). თვითმკვლელობისთვის მიზეზი მაშინვე ჩნდება და იგი სრულიად საკმარისია. როგორც ექსისტენციალისტები ამბობენ, „ეს იმის აღიარებაა, რომ სიცოცხლისგან გაბეზრებული ხარ და მისი არაფერი გაგეგება. [...] ეს მხოლოდ იმის აღიარებაა, რომ „არ ღირს სიცოცხლე“ (კამიუ, 2013, გვ. 14). ეს ილუზიებისაგან დაცლილი სამყაროა, რომელშიც ადამიანი თავს უცხოდ გრძნობს. პროცესი შეუქცევადია. გაუცხოებული სამყარო მხოლოდ ერთ გზას გიტოვებს და იგი თვითმკვლელობისკენ მიდის. „ჭერხოს შუაში გამქრალი შუაცეცხლის ჯაჭვზე ჩამოეხრჩო მზია ბათარეკას ასულს თავი“ (რჩეულიშვილი, 2016, გვ. 297).

აბსურდზე საუბრისას ალბერ კამიუ ამ პროცესის ფორმირებაში სამყაროს როლსაც განსაზღვრავს. სამყარო ამ დროს ადამიანისთვის არც რაციონალურია და არც ირაციონალური, ის უბრალოდ უგუნურია. თავად ირაციონალურის თემა კი ექსისტენციალისტებისათვის უკავშირდება საკუთარ თავთან კონფლიქტში მყოფ გონებას, რომელიც თავისი თავის უარყოფით თავისუფლება (2013, გვ. 79).

დასკვნა: ამრიგად, კვლევის შედეგად აღმოჩნდა, რომ გურამ რჩეულიშვილის მოთხრობებში აშკარაა ექსისტენციალისტური ნაკადი. შედარებით ადრეულ ტექსტებში პერსონაჟი ჯერ კიდევ არაა აქტიური და იგი პროტესტის პასიურ ფორმებს მიმართავს, სწორედ აქ ჩნდება სიზიფეს მოდელი, რომლის მხატვრული განხორციელებაც მოთხრობა „მთებიდან ქალაქამდე“.

გურამ რჩეულიშვილთან მნიშვნელოვანია მეორე ექსისტენციალური კონცეპტიც – თვითმკვლელობა (და ზოგადად სიკვდილი), როგორც ხსნა, ამ უგუნური, აბსურდული სამყაროსგან თავის დაღწევის საშუალება და ტანჯვის დასასრული. თვითმკვლელობა სამყაროსთან ჩაშლილი კომუნიკაციის ლიგიკური ფინალია. სწორედ ასე აღიქმება ეს კონცეპტი გურამ რჩეულიშვილის ერთ-ერთ საუკეთესო მოთხრობაში „ბათარეკა ჭინჭარაული“.

ბიბლიოგრაფია:

კაკაბაძე, ზ. (2011 წლის 5 ივლისი). „ექსისტენციური კრიზისის“ პრობლემა და ედმუნდ ჰუსერლის ტრანსცენდენტალური ფენომენოლოგია. მოპოვებული ელექტრონული ჟურნალი „ბურუსი“: <https://burusi.wordpress.com/2011/07/05/kakabadze-3/-დან>

კამიუ, ა. (2013). *სიზიფის მითი*. თბილისი: აგორა.

კამიუ, ა. (2019). *ამბოხებული ადამიანი*. თბილისი: აგორა.

რჩეულიშვილი, გ. (2016). *მოთხრობები*. თბილისი: ქარჩხაძის გამომცემლობა.

Кузнецов, В. (1970). *Французская Буржуазная Философия XX века*. Москва: Мысль.

References:

k'ak'abadze, z. (2011 ts'lis 5 ivlisi). „eksist'entsiuri k'rizisis“ p'roblema da edmund huserlis t'ranstsendent'aluri penomenologia. mop'ovebuli elekt'ronuli zhurnali „burusi“: <https://burusi.wordpress.com/2011/07/05/kakabadze-3/-დან>

k'amiu, a. (2013). szipis miti. tbilisi: agora.

k'amiu, a. (2019). ambokhebuli adamiani. tbilisi: agora.

rcheulishvili, g. (2016). motkhrobbi. tbilisi: karchkhadzis gamomtsemloba.

Кузнецов, В. Н. (1970). *Французская Буржуазная Философия XX века*. Москва: Мысль.